のもいやみしやいしじょうや いやひじょしゅつ

Օրորանիդ համբո՜յր, ծընունդ Չընաշխարհիկ Վոսփորի. Այդ ափերէն Հանդրին անդունդ Հոգիէդ սէր Թող ծորի։

Արձանացի՜ր դու մարգարէ Հայկեան ցեղին մեր արի, Անդրաշխարհէն դարձեա՛լ հընչէ Հինաւուրց ե՛րգըդ բարի։

Դար մ'էր անցաւ։ Նոր սոխակներ Թառամ վարդերն ողբացին. Խըռովքն եկաւ, սուզ և աւեր, Սիրոյ քրնարն է ՛՛լրռին։

Երգէ´ հոգեակ, կոյս քընարիդ Չայնն է աղու և հեչտին, Թող նըւաղի ամէն հայ սիրտ Սուրբ համբոյրով կաԹոգին։

ՀՈՂԵՂԷՆ ԱՄԱՆ

խեցի կամ բիւրեղ, հողեղէն աման Լոյսի հանքերէն ըզքեզ հանեցին, Եւ ինչպէս ազնիւ իւղի սըրբարան Լեցուցին բոյրոմը Աստուծոյ չընչին։

Բեկբեկ չըրթններուդ հեղունն անըսպառ Կենդանի չուրն է նոր գրախտներու. Ով քեզ կը մերձի ափերը կարկառ Կը բաժնես հոգւոյդ դիւթանքն ըմպելու։

Սեղանին վըրայ հարուստ Թէ աղթատ Դուն կը յորդիս նոյն հաճոյքով կեանքին. Ըզբեզ չեն սըրբեր ոսկի կամ արծաԹ Պակչոտ սըրտերու անարգ վաճառքին։

Ոչ մէկ անըզգոյչ ձեռը քեզ կը հըպի Երբ նայուածըն իսկ խէխ կը փըչրէ ջախջախ. Կողերդ են անբիծ կապոյտ ապակի Որոնց մէջ հանդարտ լոյս մը կը սպառի։

Դուն աստղի նըման մենակ կը ժպտիս. Աւա՜ղ, բեզ ինչո՞ւ նիւթեն չինեցին. Հող էիր երբենն և ի հող դարձցիս խեցի կամ բիւրեղ հողեղէն մարմին։ Լո՜ւռ, հելուետեան լեռ ու ալիք, Թռչնիկ, վըտակ, լըռեցէ՛ք, Հովիկ օտար, չող ու ծաղիկ Եւ քընարներ լարաբեկ։

Սիրոյ կարմիր այգն է ծագեր ՝Վառ կարօտի վաղորդայն, Ու ձեռք ձեռքի հայ եղբայրներ Կ'երթան դէպ ի Հայաստան

Մա՜յր Հայաստան, երազանքի Երանաւէտ գրգարան, Ուր քրտինքով պիտի ծաղկի Մեր յոյսը, մեր ապագան։

Ծաղկի՜ն յոյսեր սիրով աննենգ Նաւասարդեան այգն անմար, Ըզհունձ րարևաց յերկինս հանևնը, Հոգեա՛կ, սուրբ ո՛ւխտըդ կատար։ Հ․ Ե․ Փ․

ԱՂበՒՈՐ ԻՐԻԿՈՒՆ

Ազուոր իրիկումն հագուած է դեղին Կոյսերու հանգոյն տօնական գեղին. Ամենուն վըրայ կ'իջնէ փափկութիւն Ազուոր իրիկունն։

Կը սահին քովէն ցոլքերն անաղմուկ Ջըրերուն վըրայ, աչքերէն խորունկ. Այդ ժամին կու գան յուշերն հեչտագոյն Աղուոր իրիկունն.

Ամեն բան նուրբ է, հանգարտ լըռունիւն, Բարի են խօսքերն, անոյչ հայեացքներն. Հոգւով կը լեցուին իրերն անխօսուն Աղուոր իրիկունն։

Ծասերն են զըմրուխտ, չուքերն աղամանդ Ինչպէս հեԹանոս նոճին դիցաւանդ․ Կը Ժըպտի երկչոտ ծաղիկն անանուն Աղուոր իրիկունն։

Այս աներեւոյԹ հոգեփոխումին Կը լըսեմ երկրին Թովիչ մեղեդին․ Գեղեցիկ մայրն է վաղուան արեւուն Աղուոր իրիկունն։

Հ. Վ. ՑովՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

ԿՈՐՍՈՒԵԼՈՒ ԵՆԹԱԿԱՅ ՎԱՒԵՐԱԹՈՒՂԹԵՐ ՊԱՇՏԵՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԵՒ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ዳበՒԱՐԹ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԾԱՂՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

թ.

Հին ժամանակներէ ի վեր Հայերը օտարներէն դիտուած են իրըեւ լրջադէմ, սակաւախօս և ծանրախոհ մարդիկ․ երգիծարան, ծաղրածու և խեղկատակ հա. յերու շատ ցանցառ կերպով և գրեթե բնաւ չենք պատահիր ճանապարհագրութիւննե. րու հին երկերու մէջ։ Սեմական, լատին և ուրիշ ժողովուրդներու խառնուածջը չունի հայը, ինչպես որ է ֆրանսացին , իտալացին, յոյնը և այլն։ Մնհանդարտ երգող, կանչող, ցատկոտող չէ ան. բայց դարերու ընԹացջին՝ Թէեւ զանգուածային գաղլժեր, օտար միջավայրի ազդեցուլժիւն ու ընտանեկան խնամութիւններ հայուն խառնուածըը որոշ չափով փոփոխութեան եննժարկած են , սակայն այսուհանդերծ հայը բնածին, թացուն զուարթութիւն մը ունի, որ յարմար առիքին կարծես կը սպասէ երեւան գալու ։ Մեր մէջը նոյն իսկ խոժոռաղէմ, զաւակներու, Թոռներու տէր մարդիկ – այր թե կին – երբ լաւ տրամաղրունեան ներքեւ գտնուին , սոշ վորարար կերուխումներու և հանդէսներու միջոցին, բոլորովին կը փոխուին, հաճոշ յակատար, առատաձեռն կը դառնան՝ ե[ժէ չեն, «՝ խաղ կը կանչեն» ու կը պարեն ուրախուԹեամբ։

Այսպէս ալ միեւնոյն խառնուածըն ազդած է նաեւ մեր գրականունեան վրայ։ ծՉ դարուն վերջերը, ծէ դարն ամբողջովին ու անկէ ասդին, երբ տնտեսական կացունիւնը տեղ տեղ բաւական մը դիւրացուցած է հայերուն ապրելակերպն և նիստուկացը, կը տեսնենը յանկարծ լալկան գրականունեան մը ճիշտ քովիկը –

գրականունիւն մը որ պարբերաբար մեր կեանքի աննպաստ շրջանները կը պատ կերացնէ իրաւամբ – փննեումը մեր գրա կան զուալն, շէն սեռի, որ ինչպէս վերն ըսինք՝ ցեղին նաքուն յատկունիւններէն մին կը կազմէ։

Բայց զուարն գրական ձեւն ալ, ինչպէս յայտնի է, իր ստորարաժանումներն ունի. ծաղրարանութիւնը, թեթեւ երգի. ծանքն ու դաժան, վայրահայ ծաղրը, որ ենթական կը ճնջէ, կը մահացնէ։ Բուն ծաղրաբանութիւնը, որ շատ անգամ բնդ. հանուրին կը խօսի առանց որ եւ իցէ մէկ անձ նշանակէտ ունենալու, և որ մեր այս գլուխին Նիւթը կը կազմէ, ամէնէն անդնասն է : Ոսկէ զատ պէտք է յիշել զուարթ գրական ոճը որ երգիծանքի հետ ընաւ կապակցութիւն չունի, պարզուկ բարեմտութիւն մը (bonhomie) կը յատ. կանջէ և որ ընթերցողին ո՛րքան ախոր. ժելի ա՛յնքան զրօսեցուցիչ ժամանց մը կը պարգեւէ։

Ο, μ ά τι μιμι, με και το μιμμε το μωπείρη μα ματικό αρητιθητύνερ – σύητ ζωύρωμε μι ποπώνωτης – δες άς ωό εν ωι τη δωδωύωμωδη επούν δερ ύωρυν βάνου ματιμούνου μου το ματικό το το το το ματιμούνου το το το το το το ματιμούνου το το το το ματιμούνου το

digitised by